

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

ΟΡΘΗ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ

Αθήνα, 08-04-2019

Αριθ. Πρωτ.: Γ/ΕΞ/2592/08-04-2019

Α Π Ο Φ Α Σ Η 7 / 2019

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα συνεδρίασε μετά από πρόσκληση του Προέδρου της στην έδρα της την Τρίτη 19.2.2019 σε συνέχεια από τη συνεδρίαση της Τρίτης 26-06-2018 και ώρα 10:00, προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση που αναφέρεται στο ιστορικό της παρούσης. Παρέστησαν ο Πρόεδρος της Αρχής, Κ. Μενουδάκος, και τα τακτικά μέλη Κ. Χριστοδούλου, Α. Συμβώνης, Κ. Λαμπρινουδάκης, Χ. Ανθόπουλος, και Ε. Μαρτσούκου, ως εισηγήτρια. Το τακτικό μέλος Σπ. Βλαχόπουλος, αν και εκλήθη νομίμως εγγράφως, δεν παρέστη λόγω κωλύματος.

Στην συνεδρίαση παρέστησαν, επίσης, με εντολή του Προέδρου, χωρίς δικαίωμα ψήφου, η Μ. Αλικάκου, δικηγόρος-ειδική επιστήμονας, ως βοηθός εισηγήτρια, η οποία αποχώρησε μετά τη συζήτηση και πριν από τη διάσκεψη και τη λήψη αποφάσεως, και η Ε. Παπαγεωργοπούλου, υπάλληλος του τμήματος διοικητικών υποθέσεων, ως γραμματέας.

Η Αρχή έλαβε υπόψη της τα ακόλουθα:

Δημοσιεύματα στο διαδίκτυο, τα οποία περιήλθαν στη γνώση της Αρχής, παρουσίαζαν ότι η εταιρία με την επωνυμία «One Team Ανώνυμη Εταιρία Διοργανώσεων και Ολοκληρωμένης Επικοινωνίας» (εφεξής ONE TEAM) συνέταξε μελέτη με τίτλο «Δυσοσμία στη Δυτική Θεσσαλονίκη - Καταγραφή υπάρχουσας κατάστασης - Μάιος 2017» (εφεξής Μελέτη) για λογαριασμό του Ομίλου Ελληνικά

Πετρέλαια (εφεξής ΕΛΠΕ). Η εν λόγω Μελέτη (104 σελίδων) αναρτήθηκε στο διαδίκτυο ελεύθερα προσβάσιμη και περιείχε, μεταξύ άλλων, ευαίσθητα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα (πολιτικά φρονήματα, συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, συμμετοχή σε ενώσεις προσώπων).

Με το με αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/25.9.2017 έγγραφό της η Αρχή ζήτησε διευκρινίσεις και από τους δύο ως άνω εμπλεκόμενους φορείς αναφορικά με την ως άνω Μελέτη. Με το με αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/7315/12.10.2017 απαντητικό έγγραφό της η ONE TEAM ισχυρίστηκε ότι η εταιρία έχει αναλάβει από τα ΕΛΠΕ «*διάφορες εργασίες και έργα, κανένα από τα οποία δεν περιέχει προσωπικά δεδομένα και μάλιστα ευαίσθητα οποιουδήποτε πολίτη*» ζητώντας από την Αρχή να την ενημερώσει αναφορικά με την ύπαρξη σχετικής καταγγελίας προκειμένου να απαντήσει συγκεκριμένα.

Τα ΕΛΠΕ απάντησαν στο ως άνω έγγραφο της Αρχής με το με αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/7581/20.10.2017 έγγραφο, με το οποίο επιβεβαίωσαν, αρχικά, τη σύναψη ιδιωτικού συμφωνητικού με την ONE TEAM με αντικείμενο «*την υλοποίηση ολοκληρωμένου προγράμματος προσέγγισης και ενημέρωσης της κοινής γνώμης στην ευρύτερη περιοχή του Κορδελιού Θεσσαλονίκης*», όπου τα ΕΛΠΕ διατηρούν βιομηχανικές εγκαταστάσεις. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς των ΕΛΠΕ η παροχή των υπηρεσιών της ONE TEAM συμφωνήθηκε σε δύο διακριτές φάσεις: α) τη φάση της αναγνώρισης της υπάρχουσας κατάστασης (assessment) και στρατηγικού σχεδιασμού και β) τη φάση της ανάπτυξης πλάνου δράσεων. Ειδικότερα, στο ως άνω συμφωνητικό αναφέρεται, μεταξύ άλλων (όρος 2 της Φάσης 1), ότι τα ΕΛΠΕ ανέθεσαν στην ONE TEAM να προβεί σε «*χαρτογράφηση λίστας ενδιαφερόμενων κοινών (stakeholders) σε τοπικό επίπεδο (θεσμοί, πανεπιστημιακοί φορείς, πολιτικά πρόσωπα, ΜΚΟ)*». Περαιτέρω, τα ΕΛΠΕ επιβεβαιώνουν την ύπαρξη της επίμαχης μελέτης και αναφέρουν σχετικά στο ως άνω απαντητικό τους έγγραφο ότι «*ποτέ δεν ενέκριναν ή απεδέχθησαν τη μελέτη αυτή, καθώς η συλλογή και επεξεργασία προσωπικών δεδομένων συγκεκριμένων φυσικών προσώπων βρίσκεται εκτός πεδίου εφαρμογής του συμφωνητικού και υπερβαίνει το σκοπό των συμφωνηθέντων υπηρεσιών, δεν τελεί σε συμφωνία με τις αξίες και τις αρχές των ΕΛΠΕ, όπως αυτές αποτυπώνονται στον Κώδικα Δεοντολογίας του Ομίλου ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ. Υπό αδιευκρίνιστες δε συνθήκες η μελέτη αυτή διέρρευσε, με αποτέλεσμα να τεθεί σε γνώση ευρέος κύκλου προσώπων*». Τέλος, τα ΕΛΠΕ αναφέρουν ότι με την από 6.9.2017 δήλωση καταγγελίας προς την ONE TEAM κατήγγειλαν το ως άνω ιδιωτικό συμφωνητικό.

Η Αρχή επανήλθε με νέο έγγραφό της (αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΞ/6874-2/4.12.2017), αυτή τη φορά απευθυνόμενη μόνο στην ONE TEAM, με το οποίο ζήτησε από την εταιρία αυτή να αποστείλει τις απόψεις της αναφορικά με την υπό κρίση επεξεργασία, καθώς τόσο από την ως άνω απάντηση των ΕΛΠΕ, όσο και από έρευνα της Αρχής στο διαδίκτυο αναφορικά με την επίμαχη μελέτη, η ως άνω απάντηση της ONE TEAM ότι δεν προέβη ποτέ σε επεξεργασία προσωπικών δεδομένων για λογαριασμό των ΕΛΠΕ φαινόταν ότι δεν ευσταθεί. Στο εν λόγω έγγραφό της η Αρχή αναφέρθηκε συγκεκριμένα στην ανάρτηση της υπό κρίση μελέτης σε συγκεκριμένη ιστοσελίδα, στην οποία αναφερόταν, επίσης, ότι η ONE TEAM είχε απαντήσει αναφορικά με την υπό κρίση μελέτη ισχυριζόμενη ότι επρόκειτο για απόρρητα έγγραφα που είχαν υποκλαπεί. Συγκεκριμένα, με βάση τα όσα υποστηρίζονταν στο εν λόγω δημοσίευμα η απάντηση της ONE TEAM ανέφερε, μεταξύ άλλων, *«Το Τμήμα Τεχνικής Υποστήριξης και Συστημάτων της εταιρείας επικοινωνίας One Team A.E. διαπίστωσε σήμερα το πρωί διαρροή απόρρητων αρχείων της καθώς και υποκλοπή στοιχείων ηλεκτρονικής επικοινωνίας, από φάκελο όπου τηρούνται αρχεία εσωτερικής χρήσης. Μέρος αυτών, που αφορούν στην εταιρεία Ελληνικά Πετρέλαια, δημοσιεύτηκαν – ενδεχομένως παραποιημένα– αιφνιδίως σε blog και ιστοσελίδα»*.

Στο ως άνω έγγραφο της Αρχής, η ONE TEAM απάντησε με το με αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/705/26.1.2018 έγγραφό της, με το οποίο τελικά παραδεχόταν ότι βάσει ιδιωτικού συμφωνητικού είχε αναλάβει το σχεδιασμό και υλοποίηση προγράμματος επικοινωνίας και διαχείρισης εταιρικής φήμης σχετικά με το ζήτημα της δυσοσμίας στην περιοχή της Δυτικής Θεσσαλονίκης. Για τον σκοπό αυτό, όπως ανέφερε στο ως άνω έγγραφό της η ONE TEAM, προχώρησε *«στη σταδιακή συγκέντρωση στοιχείων, πληροφοριών και απόψεων οι οποίες είχαν διατυπωθεί και εκτίθεντο δημόσια και επώνυμα (ιστοσελίδες, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ιστολόγια, κ.ά.). Σχέδιο της μελέτης παραδόθηκε σε συγκεκριμένους αποδέκτες στα ΕΛΠΕ τον Μάιο 2017 μέσω μηνύματος ηλεκτρονικής αλληλογραφίας, σε ηλεκτρονική μορφή. Συγκεκριμένα ένας σύνδεσμος (Link) οδηγούσε στο ηλεκτρονικό έγγραφο της μελέτης»*. Η ONE TEAM ισχυρίσθηκε επίσης ότι η συγκέντρωση των ως άνω στοιχείων και πληροφοριών ήταν απολύτως αναγκαία, αλλά και νόμιμη, καθώς πηγές ήταν δημόσιες ιστοσελίδες και μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ελεύθερα προσβάσιμα, όπου τα ίδια τα υποκείμενα εξέφραζαν τις απόψεις τους. Τέλος, η ONE TEAM επανέλαβε αυτό που είχε αναφέρει στο αρχικό απαντητικό της έγγραφο προς την Αρχή ότι, δηλαδή, κανένα

από τα υποκείμενα δεν έχει υποβάλει σχετική καταγγελία ούτε έχει προβεί σε άλλη ενέργεια κατά της εταιρίας.

Στη συνέχεια, η Αρχή κάλεσε τα εμπλεκόμενα μέρη, δηλαδή την εταιρία ONE TEAM και τον Όμιλο ΕΛΠΕ, σε ακρόαση στη συνεδρίαση της Ολομέλειας της 27.2.2018. Η πρώτη προσήλθε ενώπιον της Αρχής εκπροσωπούμενη από τον διευθύνοντα σύμβουλό της, Α και τον πληρεξούσιο δικηγόρο της, Πάνο Γερόλυμο, και εξέφρασε και εγγράφως τις απόψεις της με το με αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/2026/13.3.2018 υπόμνημά της. Ο Όμιλος των ΕΛΠΕ εκπροσωπήθηκε από το νομικό σύμβουλο Αλκιβιάδη Πούλια και εξέφρασε και εγγράφως τις απόψεις του με το με αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/2033/13.3.2018 υπόμνημα.

Με το ως άνω υπόμνημα η ONE TEAM πρόσθεσε συμπληρωματικά στοιχεία στα όσα μέχρι τούδε είχε δηλώσει προς την Αρχή παραδεχομένη, ωστόσο, ότι *«Σχετικά με τις ονομαστικές αναφορές, σε κάποια σημεία της Μελέτης, γίνεται ενδεικτική αναφορά σε μεμονωμένες αντιδράσεις, με απώτερο σκοπό να αποτυπωθούν τα αίτια των διαμαρτυριών και κατ' επέκταση να τεκμηριωθεί η επιστημονικότητα της Μελέτης. Στο πλαίσιο αυτών των αναφορών και προς τεκμηρίωση των επιστημονικών πορισμάτων, γίνεται και συγκεκριμένη αναφορά στο ονοματεπώνυμο, καθώς και ενδεικτικά και μόνο κατά περίπτωση στο επάγγελμα. Επίσης, υπάρχουν αναφορές σε ιδεολογικούς χώρους ή κόμματα, στα οποία ήταν εντεταγμένα μέλη του δημοτικού συμβουλίου και μάλιστα μόνο μέλη που συμμετείχαν ενεργά στο δημόσιο διάλογο που εξελισσόταν κατά το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα σύνταξης της Μελέτης και τοποθετούνταν σχετικά με το αντικείμενο αυτής»*. Περαιτέρω, αναφορικά με τα μέτρα ασφαλείας, η ONE TEAM υποστήριξε, μεταξύ άλλων, ότι προσχέδιο της επίμαχης μελέτης τοποθετήθηκε σε προσωπικό λογαριασμό υπαλλήλου της ONE TEAM στην εφαρμογή flip και *«το Link της σύνδεσης της παρουσίασης απεστάλη από τον Α, μέσω email σε 4 αποδέκτες»*. Επιπλέον, η ONE TEAM επικαλέστηκε το από 14/9/2017 Γνωμοδοτικό Σημείωμα του εμπειρογνώμονα, στον οποίο η ONE TEAM ανέθεσε να ελέγξει εάν τα μέτρα που είχε λάβει η εταιρία ήταν επαρκή και αν η «διαρροή» είχε γίνει από την εταιρία. Σύμφωνα με το εν λόγω σημείωμα *«αποδεικνύεται η βέλτιστη δυνατή προστασία της ιδιωτικότητας του επίμαχου αρχείου κατά τον χειρισμό του από τα μέλη της εταιρίας 'ONE TEAM' και η αδιάβλητη πρόσβαση στις πληροφορίες του εγγράφου MONO από τους δύο ανωτέρω περιγραφόμενους χρήστες της εταιρίας 'ONE TEAM'»*. Τέλος, η ONE TEAM προς επίρρωση των ισχυρισμών της περί θεμιτής και νόμιμης συλλογής προσωπικών δεδομένων ανέφερε ότι η επίμαχη επεξεργασία *«αφορούσε αποκλειστικά*

και μόνο τον πελάτη μας, καθώς τα δεδομένα δεν διαβιβάζονταν ούτε κοινοποιούνταν σε τρίτους και κατ' αποτέλεσμα δεν ήμασταν υποχρεωμένοι να προβούμε σε γνωστοποίηση, ούτε και να λάβουμε σχετική άδεια από την Αρχή όπως προβλέπεται στο άρθρο 7 Α, παρ. 1, περ. β'».

Τα ΕΛΠΕ διευκρίνισαν, με το ως άνω υπόμνημά τους, μεταξύ άλλων, ότι ουδέποτε έδωσαν εντολή στην ONE TEAM για επεξεργασία προσωπικών δεδομένων και αρνήθηκαν ότι αναγνώρισαν ή αποδέχθηκαν την αποσταλείσα μελέτη. Συγκεκριμένα, αναφορικά με τη δημιουργία αρχείου με προσωπικά δεδομένα υποστήριξαν ότι αυτή «βρίσκεται εκτός του συμφωνηθέντος αντικειμένου του ως άνω συμφωνητικού και υπερβαίνει το σκοπό των συμφωνηθέντων υπηρεσιών, και βεβαίως δεν τελεί σε συμφωνία με τις αξίες και τις αρχές των ΕΛΠΕ, όπως αυτές αποτυπώνονται στον Κώδικα Δεοντολογίας Ομίλου ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ».

Η Αρχή, μετά από εξέταση όλων των στοιχείων του φακέλου, αφού άκουσε την εισηγήτρια και τη βοηθό εισηγήτρια, η οποία παρέστη χωρίς δικαίωμα ψήφου και αποχώρησε μετά από τη συζήτηση της υποθέσεως και πριν από τη διάσκεψη και τη λήψη αποφάσεως, και κατόπιν διεξοδικής συζητήσεως, λαμβάνοντας υπόψη ιδίως:

1. Τις διατάξεις του άρθρου 2 στοιχ. α', β', δ', ζ' και θ' Ν. 2472/1997 για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σύμφωνα με τις οποίες, όπως ισχύουν, «Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου νοούνται ως: α) «Δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα», κάθε πληροφορία που αναφέρεται στο υποκείμενο των δεδομένων [...]. β) «Ευαίσθητα δεδομένα» τα δεδομένα που αφορούν στη φυλετική ή εθνική προέλευση, στα πολιτικά φρονήματα, στις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, στη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, στην υγεία, στην κοινωνική πρόνοια και στην ερωτική ζωή, στα σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες, καθώς και στη συμμετοχή σε συναφείς με τα ανωτέρω ενώσεις προσώπων [...] δ) «Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα» («επεξεργασία»), κάθε εργασία ή σειρά εργασιών που πραγματοποιείται, από το Δημόσιο ή από νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου ή ένωση προσώπων ή φυσικό πρόσωπο με ή χωρίς τη βοήθεια αυτοματοποιημένων μεθόδων και εφαρμόζονται σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διατήρηση ή αποθήκευση, η τροποποίηση, η εξαγωγή, η χρήση, η διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλης μορφής διάθεση, η συσχέτιση ή ο

συνδυασμός, η διασύνδεση, η δέσμευση (κλείδωμα), η διαγραφή, η καταστροφή [...] ζ)“Υπεύθυνος Επεξεργασίας” οποιοσδήποτε καθορίζει το σκοπό και τον τρόπο επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός. [...] η) “Εκτελών την επεξεργασία”, οποιοσδήποτε επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για λογαριασμό υπεύθυνου επεξεργασίας, όπως φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δημόσια αρχή ή υπηρεσία ή οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός.».

2. Τις διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 1 Ν. 2472/1997, σύμφωνα με τις οποίες «[...] τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για να τύχουν νόμιμης επεξεργασίας πρέπει: α) Να συλλέγονται κατά τρόπο θεμιτό και νόμιμο για καθορισμένους, σαφείς και νόμιμους σκοπούς και να υφίστανται θεμιτή και νόμιμη επεξεργασία ενόψει των σκοπών αυτών. β) Να είναι συναφή, πρόσφορα, και όχι περισσότερα από όσα κάθε φορά απαιτείται εν όψει των σκοπών της επεξεργασίας. [...]».

3. Τις διατάξεις του άρθρου 7 παρ. 2 Ν.2472/1997, σύμφωνα με τις οποίες «1. Απαγορεύεται η συλλογή και η επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων. 2. Κατ’ εξαίρεση επιτρέπεται η συλλογή και η επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων [...] ύστερα από άδεια της Αρχής, όταν συντρέχουν μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες περιπτώσεις [...]».

4. Τις διατάξεις του άρθρου 10 παρ. 2 επ. Ν. 2472/97, σύμφωνα με τις οποίες «2. Για τη διεξαγωγή της επεξεργασίας ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να επιλέγει πρόσωπα με αντίστοιχα επαγγελματικά προσόντα που παρέχουν επαρκείς εγγυήσεις από πλευράς τεχνικών γνώσεων και προσωπικής ακεραιότητας για την τήρηση απορρήτου. 3. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να λαμβάνει τα κατάλληλα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για την ασφάλεια των δεδομένων και την προστασία τους από τυχαία ή αθέμιτη καταστροφή, τυχαία απώλεια, αλλοίωση, απαγορευμένη διάδοση ή πρόσβαση και κάθε άλλη μορφή αθέμιτης επεξεργασίας. Αυτά τα μέτρα πρέπει να εξασφαλίζουν επίπεδο ασφαλείας ανάλογο προς τους κινδύνους που συνεπάγεται η επεξεργασία και η φύση των δεδομένων που είναι αντικείμενο της επεξεργασίας. [...] 4. Αν η επεξεργασία διεξάγεται για λογαριασμό του υπεύθυνου από πρόσωπο μη εξαρτώμενο από αυτόν, η σχετική ανάθεση γίνεται υποχρεωτικά εγγράφως. Η ανάθεση προβλέπει υποχρεωτικά ότι ο ενεργών την επεξεργασία την διεξάγει μόνο κατ' εντολή του υπευθύνου και ότι οι λοιπές υποχρεώσεις του παρόντος άρθρου βαρύνουν αναλόγως και αυτόν.».

5. Τις διατάξεις του άρθρου 19 παρ. 1 στοιχ. η) Ν. 2472/1997, σύμφωνα με τις οποίες «Η Αρχή έχει τις εξής ιδίως αρμοδιότητες:... η) Ενεργεί αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν καταγγελίας διοικητικούς ελέγχους στο πλαίσιο των οποίων ελέγχονται η τεχνολογική υποδομή και άλλα, αυτοματοποιημένα ή μη, μέσα που υποστηρίζουν την επεξεργασία των δεδομένων. Έχει προς τούτο δικαίωμα προσβάσεως στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και συλλογής κάθε πληροφορίας για τους σκοπούς του ελέγχου, χωρίς να μπορεί να της αντιταχθεί κανενός είδους απόρρητο...», στην ανωτέρω δε έννοια των διοικητικών ελέγχων δεν περιλαμβάνονται μόνον οι επιτόπιοι έλεγχοι, αλλά και οι έλεγχοι που διεξάγονται μέσω συλλογής στοιχείων με άλλους τρόπους, όπως για παράδειγμα μέσω αλληλογραφίας ή μέσω συναντήσεων με τους ελεγχόμενους φορείς, όπως εν προκειμένω.

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

1. Η συλλογή πληροφοριών που αναφέρονται σε φυσικά πρόσωπα και αφορούν σε πολιτικά φρονήματα, συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση και συμμετοχή σε ενώσεις προσώπων, όπως στην υπό κρίση υπόθεση, συνιστά επεξεργασία προσωπικών δεδομένων και δη ευαίσθητων κατά την έννοια του άρθρου 2 περ. δ' Ν.2472/1997¹. Προκειμένου να είναι νόμιμη η ανωτέρω επεξεργασία θα έπρεπε να πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής των διατάξεων των άρθρων 4 και 7 Ν. 2472/1997. Ειδικότερα, για την επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων απαιτείται, πέρα από την πλήρωση μιας, τουλάχιστον, εκ των προϋποθέσεων που αναφέρονται στο άρθρο 7 παρ. 2 του ως άνω νόμου, ο υπεύθυνος επεξεργασίας να έχει προηγουμένως ζητήσει και λάβει την άδεια της Αρχής.

2. Κατά τη γενική διάταξη του άρθρου 4 παρ. 2 Ν. 2472/1997 οι υποχρεώσεις του νόμου αναφορικά με την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων βαρύνουν τον υπεύθυνο επεξεργασίας. Στον γενικό αυτό κανόνα αντιστοιχεί και η υποχρέωση του υπευθύνου επεξεργασίας να λαμβάνει κατά το άρθρο 10 παρ. 3 τα κατάλληλα μέτρα ασφάλειας. Ειδικότερα, ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να λαμβάνει τέτοια κατάλληλα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για την ασφάλεια των δεδομένων και την προστασία τους από τυχαία ή αθέμιτη καταστροφή, τυχαία απώλεια, αλλοίωση, απαγορευμένη διάδοση ή πρόσβαση και κάθε άλλη μορφή αθέμιτης επεξεργασίας.

¹ Στην υπό κρίση υπόθεση, εφαρμόζονται οι διατάξεις του Ν. 2472/1997, καθώς η επεξεργασία έλαβε χώρα το 2017, δηλαδή χρόνο πριν από την θέση σε εφαρμογή του ΓΚΠΔ.

Αυτά τα μέτρα πρέπει να εξασφαλίζουν επίπεδο ασφαλείας ανάλογο προς τους κινδύνους που συνεπάγεται η επεξεργασία και η φύση των δεδομένων που είναι αντικείμενο της επεξεργασίας.

3. Στην υπό κρίση υπόθεση, από τα στοιχεία του φακέλου της υπόθεσης, την ακρόαση, τα υπομνήματα που υποβλήθηκαν και από το σύνολο της διαδικασίας προέκυψαν τα εξής:

Α. Η εταιρία ONE TEAM συνέλεξε, μεταξύ άλλων, πληροφορίες σχετικές με πολιτικά φρονήματα, συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση και συμμετοχή σε ενώσεις προσώπων, τα οποία, σύμφωνα με την επίμαχη Μελέτη, δραστηριοποιούνταν αναφορικά με το πρόβλημα της δυσοσμίας που προερχόταν από τη λειτουργία των ΕΛΠΕ στην περιοχή της Δυτικής Θεσσαλονίκης. Η ONE TEAM, συνεπώς, πρόεβη σε επεξεργασία προσωπικών δεδομένων και δη ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων. Η επίμαχη συλλογή έλαβε χώρα στο πλαίσιο της ανάληψης από την ONE TEAM συμβατικής υποχρέωσης βάσει του από 19/4/2017 ιδιωτικού συμφωνητικού που είχε συνάψει η εν λόγω εταιρία με τα ΕΛΠΕ. Ειδικότερα, σύμφωνα με το ως άνω ιδιωτικό συμφωνητικό η ONE TEAM ανέλαβε την υποχρέωση *«να σχεδιάσει και να υλοποιήσει ολοκληρωμένο πρόγραμμα προσέγγισης και ενημέρωσης της κοινής γνώμης στις περιοχές αυτές, παρέχοντας υπηρεσίες επικοινωνίας & διαχείρισης εταιρικής φήμης προς τα ΕΛΠΕ»*. Περαιτέρω, στη σελίδα 2 του συμφωνητικού αναφέρεται ότι μεταξύ αυτών των υπηρεσιών είναι και η *«2. Χαρτογράφηση λίστας ενδιαφερόμενων κοινών (stakeholders) σε τοπικό επίπεδο (θεσμικοί πανεπιστημιακοί φορείς, πολιτικά πρόσωπα, ΜΚΟ, κλπ)»*. Η ONE TEAM, συνεπώς, πρόεβη στην ανωτέρω επεξεργασία για λογαριασμό των ΕΛΠΕ βάσει του ως άνω συμφωνητικού. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η ONE TEAM αποτέλεσε τον εκτελούντα την επίμαχη επεξεργασία, ενώ τα ΕΛΠΕ αποτέλεσαν τον υπεύθυνο επεξεργασίας κατά τις έννοιες των διατάξεων του άρθρου 2 στοιχ ζ' και η' Ν. 2472/1997, αντίστοιχα. Ο ισχυρισμός των ΕΛΠΕ ότι η ONE TEAM δεν ενήργησε για λογαριασμό τους, αλλά ενήργησε αυτοβούλως και ανεξάρτητα από οποιαδήποτε αντίστοιχη πρόθεση των ΕΛΠΕ, δεν είναι βάσιμος διότι, πέρα από τον ως άνω όρο του ιδιωτικού συμφωνητικού, τα ΕΛΠΕ παρέλαβαν την επίμαχη Μελέτη ως ολοκλήρωση της Φάσης 1 με ηλεκτρονική αλληλογραφία που τους εστάλη από την ONE TEAM στις αρχές Μαΐου 2017 και προχώρησαν τόσο στην καταβολή του συμφωνηθέντος τιμήματος, κατά τα οριζόμενα στο ως άνω ιδιωτικό συμφωνητικό, όπως τόσο τα ΕΛΠΕ, όσο και η ONE TEAM επιβεβαίωσαν κατά την εξέταση της υπό κρίση υπόθεσης. Επιπλέον, μετά τη λήψη της ως άνω

ηλεκτρονικής αλληλογραφίας, τα ΕΛΠΕ προχώρησαν στη Φάση 2 του συμφωνηθέντος προγράμματος. Τα ΕΛΠΕ υποστηρίζουν ότι τόσο η συνέχιση του προγράμματος, όσο και η καταβολή του συμφωνηθέντος για το μέχρι τότε παραδοθέν έργο τιμήματος στην ONE TEAM δεν συνεπάγονται από μόνα τους την από μέρους τους αποδοχή της επίμαχης Μελέτης, επικαλούμενα, ιδίως, το γεγονός ότι δεν την είχαν ελέγξει. Εκτός του ότι, όμως, δεν αποδείχθηκε το γεγονός αυτό ενώπιον της Αρχής, ο ισχυρισμός είναι απορριπτέος διότι από τα στοιχεία που έχουν προσκομιστεί δεν προκύπτει η μη αποδοχή και άρνηση έγκρισης από τα ΕΛΠΕ της Μελέτης ούτε η σιωπηρή απόρριψή της. Αντιθέτως, εκ των ανωτέρω, λαμβανομένου υπόψη και του όρου του ως άνω ιδιωτικού συμφωνητικού, σύμφωνα με τον οποίο *«Τα δύο μέρη συμφωνούν ότι μετά την ολοκλήρωση ή/και κατά τη διάρκεια της Φάσης 1 θα συμφωνήσουν περαιτέρω για το βαθμό και την ένταση ενεργοποίησης της Φάσης 2»*, συνάγεται ότι τα ΕΛΠΕ ενέκριναν την επίμαχη Μελέτη και για τον λόγο αυτό προχώρησαν τόσο στην πληρωμή του συμφωνηθέντος τιμήματος προς την ONE TEAM, όσο και στη φάση 2 του συμφωνηθέντος προγράμματος. Και ναι μεν τα ΕΛΠΕ απέστειλαν την από 06.9.2017 εξώδικη δήλωση καταγγελίας προς την ONE TEAM, με την οποία κατήγγειλαν το από 19.4.2017 ιδιωτικό συμφωνητικό και δήλωσαν ότι δεν αποδέχονται την επίμαχη Μελέτη για τον λόγο ότι *«κείται εκτός του αντικειμένου του έργου»*, η αιτιολογία, όμως αυτή της καταγγελίας δεν βρίσκει έρεισμα στα στοιχεία που έχουν τεθεί υπόψη της Αρχής.

Β. Στην υπό κρίση υπόθεση, τα ΕΛΠΕ, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, ζήτησαν από την ONE TEAM βάσει του από 19.4.2017 ιδιωτικού συμφωνητικού, μεταξύ άλλων, τη *«Χαρτογράφηση λίστας ενδιαφερόμενων κοινών (stakeholders)»*. Για τον σκοπό αυτό, η ONE TEAM προχώρησε στη συλλογή προσωπικών δεδομένων, τόσο «απλών», όσο και ευαίσθητων². Για τη συλλογή αναφορικά με τα ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, τα ΕΛΠΕ, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, όφειλαν, σύμφωνα με όσα εκτίθενται ανωτέρω στη σκέψη 1, να έχουν λάβει άδεια από την Αρχή, την οποία ούτε αιτήθηκαν και κατ' επέκταση ούτε έλαβαν. Ανεξαρτήτως αυτού, η εν λόγω επεξεργασία δεν θα μπορούσε πάντως να βρει έρεισμα σε κάποια από τις νομομοποιητικές βάσεις που προβλέπονται στο άρθρο 7 παρ. 2 Ν. 2472/1997. Εξάλλου, το γεγονός το οποίο επικαλείται η ONE TEAM ότι συνέλεξε τα επίμαχα προσωπικά δεδομένα από δημόσια προσβάσιμες πηγές, όπως «ιστοσελίδες, μέσα

² Πλέον, «ειδικές κατηγορίες δεδομένων» σύμφωνα με τον ΓΚΠΔ.

κοινωνικής δικτύωσης, ιστολόγια, κ.ά.» σε καμία περίπτωση δεν δύναται να καταστήσει την υπό κρίση επεξεργασία νόμιμη, καθώς ο σκοπός της αρχικής ανάρτησης-δημοσιοποίησης των εν λόγω πληροφοριών και δεδομένων είναι άλλος από τον σκοπό για τον οποίο αυτά συνελέγησαν τελικώς από την ONE TEAM³.

Συνεπώς, η επεξεργασία που διενήργησε η ONE TEAM για λογαριασμό των ΕΛΠΕ βάσει του ως άνω αναφερόμενου ιδιωτικού συμφωνητικού αντίκειται στις διατάξεις του άρθρου 7 Ν. 2472/1997 και για τον λόγο αυτό συνιστά παράνομη επεξεργασία.

Γ. Αναφορικά με την επεξεργασία των «απλών» προσωπικών δεδομένων που περιέχονται στην Μελέτη δεν αποδείχθηκε ενώπιον της Αρχής η ύπαρξη νομικής βάσης σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 5 παρ. 2 του Ν. 2472/1997, αλλά ούτε οι ισχυρισμοί των ΕΛΠΕ θεμελιώνουν κάποια από τις οριζόμενες στη διάταξη αυτή νομικές βάσεις. Τα ΕΛΠΕ υποστηρίζουν ότι ζήτησαν την επίμαχη Μελέτη χωρίς ονομαστικά στοιχεία, γιατί είχαν υπέρτερο έννομο συμφέρον σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 2 ε' του Ν.2472/1997 και αναφέρουν ειδικότερα στο με αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/2033/13.3.2018 Υπόμνημά τους ότι *«Εν προκειμένω η κατάρτιση μιας μελέτης για την εξέταση της κοινής γνώμης και της ενόχλησής της από την λειτουργία του διυλιστηρίου, με σκοπό τα ΕΛΠΕ να καθορίσουν και να λάβουν τα αναγκαία επιστημονικά και περιβαλλοντικά μέτρα, σε συνεννόηση με τις αρχές και σε συνάρτηση με τις επιδιώξεις των «χαρτογραφούμενων» προσώπων, με σκοπό την προστασία της περιοχής της Δυτικής Θεσσαλονίκης αποτελεί έννομο συμφέρον των ΕΛΠΕ. Έχουν, δηλαδή, έννομο συμφέρον τα ΕΛΠΕ να προστατέψουν το περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία, στο πλαίσιο της τήρησης της σχετικής νομοθεσίας και της κοινωνικής εταιρικής ευθύνης τους. [...] Πάντοτε όποτε διαπιστώθηκε κάποια αθέλητη επέμβαση στο περιβάλλον, τα ΕΛΠΕ έλαβαν κάθε αναγκαίο μέτρο για την αποκατάσταση της όποιας δυσάρεστης κατάστασης και η επίμαχη μελέτη»*. Οι ισχυρισμοί, όμως, αυτοί δεν θεμελιώνουν έννομο συμφέρον των ΕΛΠΕ για την επίμαχη επεξεργασία διότι αναφέρονται σε υποχρεώσεις τους που επιβάλλονται από την ισχύουσα νομοθεσία, ανεξαρτήτως των υφιστάμενων απόψεων και τυχόν διαμαρτυριών των ενδιαφερομένων παραγόντων (stakeholders) και, συνεπώς, η συλλογή και χρήση ονομαστικών στοιχείων τους δεν έχει συνάφεια με τον ως άνω περιγραφόμενο επιδιωκόμενο σκοπό.

³ Ενδεικτικά, βλ. απόφαση της Αρχής 59/2016.

Συνεπώς, η επίμαχη συλλογή «απλών» προσωπικών δεδομένων δεν βρίσκει νομικό έρεισμα ούτε στη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 2 στοιχ. ε' Ν. 2472/1997.

Δ. Σύμφωνα με τη γνώμη του κ. Κ. Χριστοδούλου, μέλους της Αρχής, θα έπρεπε επιπροσθέτως να εξετασθεί και τυχόν παράβαση λόγω έλλειψης προηγούμενης ενημέρωσης των υποκειμένων των επίμαχων δεδομένων.

Ε. Η Αρχή έχει ήδη κρίνει⁴ ότι ως παραβίαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα νοείται η παραβίαση της ασφάλειας που οδηγεί σε τυχαία ή παράνομη καταστροφή, απώλεια, μεταβολή, άνευ άδειας κοινολόγηση ή πρόσβαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που διαβιβάστηκαν, αποθηκεύτηκαν ή υποβλήθηκαν κατ' άλλο τρόπο σε επεξεργασία σύμφωνα με το άρθρο 10 παρ. 3 Ν. 2472/1997. Από το γράμμα και τον σκοπό της διάταξης του άρθρου 10 παρ. 3 Ν. 2472/1997 είναι σαφές ότι η υποχρέωση αυτή του υπευθύνου επεξεργασίας έχει τόσο προληπτικό, όσο και κατασταλτικό χαρακτήρα. Προληπτικό, ώστε, τα εφαρμοστέα μέτρα να αποτρέψουν περιστατικά παραβίασης προσωπικών δεδομένων, κατασταλτικό, ώστε τυχόν περιστατικό να μπορεί να ανιχνευθεί και να διερευνηθεί.

Οι υποχρεώσεις που απορρέουν από το ως άνω αναφερόμενο άρθρο 10 παρ. 3 του ν. 2472/1997 αναφορικά με την ασφάλεια της επεξεργασίας βαρύνουν τον υπεύθυνο επεξεργασίας. Όταν δε ο υπεύθυνος επεξεργασίας χρησιμοποιεί άλλο πρόσωπο μη εξαρτώμενο από αυτόν, όπως στην υπό κρίση περίπτωση, «η σχετική ανάθεση γίνεται υποχρεωτικά εγγράφως». Ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει επιπλέον να ελέγχει τον εκτελούντα κατά την επεξεργασία⁵.

Στην υπό κρίση υπόθεση, η επίμαχη διαρροή συνιστά παραβίαση προσωπικών δεδομένων κατά τα ανωτέρω εκτεθέντα και αποδεικνύει την έλλειψη επαρκών και κατάλληλων τεχνικών και οργανωτικών μέτρων κατά το άρθρο 10 παρ. 3 του Ν. 2472/1997. Τα ΕΛΠΕ, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, οφείλαν να έχουν λάβει τα κατάλληλα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα για την ασφάλεια των δεδομένων που έτυχαν επεξεργασίας και για την προστασία τους από οποιαδήποτε παραβίαση. Κατά τη διαδικασία εξέτασης της υπόθεσης δεν προσκομίστηκαν στην Αρχή επαρκή στοιχεία, ώστε να μπορεί να εξακριβωθεί ο τρόπος της επίμαχης διαρροής. Εξάλλου, από το σύνολο του φακέλου της υπόθεσης και όσα τα ίδια τα ΕΛΠΕ υποστήριξαν

⁴ Βλ. ενδεικτικά απόφαση 98/2013. Βλ. και Γνώμη ΟΕ29 υπ' αρ. 03/2014 on Personal Data Breach Notification WP 213.

⁵ Πλέον, ο Γενικός Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 σε περιπτώσεις περιστατικών παραβίασης επιβάλλει την υποχρέωση τόσο στον υπεύθυνο επεξεργασίας, όσο και στον εκτελούντα να λάβουν άμεσα μέτρα (άρθρο 33).

κατά την ακρόαση της 27.2.2018, προέκυψε ότι τα ΕΛΠΕ δεν προχώρησαν σε κάποιο εσωτερικό έλεγχο μετά τη διαρροή της επίμαχης Μελέτης, προκειμένου να ελέγξουν εάν προήλθε από εκείνα η διαρροή, τον τρόπο με τον οποίο έλαβε χώρα η διαρροή, κοκ. Περαιτέρω, από τα στοιχεία που προσκόμισε η εκτελούσα την επεξεργασία ONE TEAM, συμπεριλαμβανομένου πορίσματος από ειδικό εμπειρογνώμονα αναφορικά με τη διαρροή, δεν κατέστησαν δυνατή τη διερεύνηση του περιστατικού παραβίασης. Κατά τα ανωτέρω, το ως άνω περιστατικό παραβίασης βαρύνει τα ΕΛΠΕ, τα οποία, ως υπεύθυνος επεξεργασίας, όφειλαν να έχουν εξασφαλίσει επίπεδο ασφαλείας ανάλογο προς τους κινδύνους που συνεπαγόταν η επίμαχη επεξεργασία και η φύση των δεδομένων.

ΣΤ. Κατόπιν των ανωτέρω, η Αρχή, αφού έλαβε υπόψη τη σοβαρότητα της παραβίασης και τα εν γένει δεδομένα της υπόθεσης, κρίνει ομόφωνα ότι πρέπει να επιβληθούν στον υπεύθυνο επεξεργασίας, με βάση το άρθρο 21 παρ. 1 στοιχ. β' Ν. 2472/1997, οι κυρώσεις που αναφέρονται στο διατακτικό της παρούσας αφενός για παράνομη επεξεργασία σύμφωνα με τα άρθρα 5 και 7 Ν. 2472/1997 και αφετέρου για παράλειψη να ληφθούν κατάλληλα οργανωτικά και τεχνικά μέτρα ασφαλείας σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 10 Ν. 2472/1997, η οποία οδήγησε σε περιστατικό παραβίασης προσωπικών δεδομένων.

Για τους λόγους αυτούς

Η Αρχή

A) Επιβάλλει πρόστιμο ύψους 20.000 ευρώ στα ΕΛΠΕ, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, για παράνομη επεξεργασία σύμφωνα με τα άρθρα 4, 5 και 7 Ν. 2472/1997.

B) Επιβάλλει πρόστιμο ύψους 10.000 ευρώ στα ΕΛΠΕ, ως υπεύθυνο επεξεργασίας, για παράλειψη λήψης κατάλληλων οργανωτικών και τεχνικών μέτρων ασφαλείας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 10 Ν. 2472/1997, η οποία οδήγησε σε περιστατικό παραβίασης προσωπικών δεδομένων.

Ο Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Κωνσταντίνος Μενουδάκος

Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου